Ik ben hier als ervaringsdeskundig ouder van twee kinderen die niet altijd tot hun recht komen in het onderwijssysteem, en daarbij een aantal keer langdurig zijn uitgevallen. Om mijn ervaring in een bredere context te plaatsen, verzamel ik ervaringen van andere ouders. Mijn doel is om het ouderperspectief een grotere plek te geven in het onderwijs- en zorgbeleid. Ik vraag vanavond de aandacht voor vier onderwerpen: zorg voor eerlijke cijfers, zoek de oorzaak van schooluitval vooral ook in de onderwijscontext, werk de kernpartneraanpak uit tot een eenduidige werkwijze en gebruik oudervriendelijke taal. Ik zal deze punten toelichten.

De afgelopen maanden is er veel aandacht voor de groeiende groep kinderen die geen onderwijs krijgt. Door definitieverschillen zijn de exacte aantallen onbekend. In Utrecht wordt er geen onderscheid gemaakt tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim. Dit is helpend, want er is geen kind geholpen met drang- en dwangmaatregelen zoals die in andere gemeentes de norm zijn. Toch vrezen veel ouders dat de gemeente de omvang van het probleem onderschat. Hoe worden bijvoorbeeld cijfers verzameld over geoorloofd verzuim en kinderen die structureel niet volledig onderwijs volgen, als scholen wettelijk alleen verplicht zijn ongeoorloofd verzuim te melden? En hoe treedt de gemeente op tegen scholen die verzuim helemaal niet melden?

In de raadsbrief worden oorzaken voor schooluitval genoemd die vooral bij de kinderen zelf liggen. Dit geeft een incompleet beeld. Hoogbegaafdheid leidt bijvoorbeeld pas tot schooluitval als lessen vooral gericht zijn op één manier van leren. Prikkelgevoeligheid is pas een probleem in een omgeving waar de klassen en schooldagen tot de nok toe gevuld zijn. Het is niet meer houdbaar, ook niet voor de jeugdzorg, om de oorzaken voor schooluitval bij de kinderen zelf te blijven zoeken. Als de badkuip lekt, ga je niet het water op de grond analyseren, maar moet je iets aan de badkuip zelf doen. Als inclusief onderwijs het doel is, laat de gemeente Utrecht dan vooroplopen met het in kaart brengen van onderwijsfactoren die schooluitval voorkomen. Er gaat een enorme preventieve werking uit van goed onderwijs. Input van ouders en kinderen is hierbij onmisbaar.

De kernpartneraanpak is een voorbeeld van beleid waarin Utrecht zich onderscheidt van andere gemeentes. Mijn oproep namens ouders is: werk deze aanpak completer uit. In de praktijk is er veel onduidelijkheid over de werkwijze, rollen en verantwoordelijkheden. De routekaart geeft hier weinig tot geen houvast. Het ontbreekt aan regie en een aanspreekpunt voor ouders als het niet loopt en de kernpartners spreken elkaar doorgaans niet kritisch aan. Zo kan het bijvoorbeeld voorkomen dat het swv betrokkenheid weigert omdat een school zichzelf niet handelingsverlegen vindt, terwijl het kind al 5 weken geen onderwijs krijgt. Niet zelden organiseren en notuleren ouders zelf een overleg, omdat het via de kernpartneraanpak maar niet van de grond komt. Het komt geregeld voor dat twee vergelijkbare kinderen totaal andere informatie en oplossingen aangereikt krijgen, omdat de kennis afhangt van wie bij het overleg aanschuift. Op papier zijn ouders gelijkwaardige gesprekspartners, maar ze worden niet betrokken bij de procesevaluatie over hun eigen kind. Hoe kunnen er dan, zoals in de raadsbrief, conclusies getrokken worden over de passendheid van een oplossing?

De oplettende luisteraar heeft misschien gemerkt dat ik het woord thuiszitter tot nu toe niet heb gebruikt. Taal maakt veel verschil. Vastlopen in de verwachtingen van het onderwijs is geen hobby of keuze en het is zeker geen identiteit. Het woord thuiszitter roept bovendien een vrij passief en ontspannen beeld op, terwijl het juist extreem stressvol is voor het hele gezin. Gebruik thuiszitter spaarzaam en zorg voor een eenduidige definitie. In de raadsbrief worden kinderen meerdere keren aangeduid met het woord gevallen, als in ‘er waren zoveel leerlingen thuis, waarvan zoveel gevallen ook weer opgelost werden in dat schooljaar’. Dit reduceert kinderen tot problemen die opgelost moeten worden en is ongelofelijk kwetsend. Dus tot slot: let asjeblieft op taalgebruik in beleidsuitingen en laat hiermee zien dat de gemeente ouders en kinderen als gelijkwaardige gesprekspartner ziet.